

ДО ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАУЧНОТО ЖУРИ
ОПРЕДЕЛЕНО СЪС ЗАПОВЕД
№ НО-05-05-12/21.10.2025 г.
НА ДИРЕКТОРА НА ИЕМПАМ-БАН

СТАНОВИЩЕ

от доц. Ивелин Ангелов Владов, доктор
за конкурс за заемане на академична длъжност „професор“

Относно: Конкурс за заемане на академична длъжност „професор“ по научна специалност „Паразитология и инвазионни болести на животните и човека“ (шифър 04.03.07), област на висше образование б. „Аграрни науки и ветеринарна медицина“, професионално направление б.4. „Ветеринарна медицина“, обявен за нуждите на секция „Експериментална паразитология“ към ИЕМПАМ-БАН в Държавен вестник бр. 81/03.10.2025 г. и Заповед № НО-05-05-12/21.10.2025 г.

Кандидат: доц. д-р Мариана Станчева Панайотова-Пенчева

ОБЩИ СВЕДЕНИЯ ЗА КОНКУРСА И КАНДИДАТА

Настоящото становище е изготвено в пълно съответствие с разпоредбите на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за неговото прилагане в Българска Академия на Науките (БАН). В обявения конкурс доц. д-р Мариана Панайотова-Пенчева е единствен кандидат. Представеният набор от документи се отличава с изключителна системност и прецизност.

ДАННИ ЗА КАНДИДАТА

Образование и научна степен

Доц. Панайотова-Пенчева, завършва висшето си образование през 1995 г. във Висшия институт по зоотехника и ветеринарна медицина (днес Тракийски университет) – гр. Стара Загора, специалност „Ветеринарна медицина“ с отличен успех. През 2009 г. защитава дисертационен труд на тема „Етиологични, епизоотологични и патоморфологични проучвания върху протостронгилидоза по домашни и диви преживни животни в България“, въз основа на който ѝ е присъдена образователната и научна степен „Доктор“.

Професионална кариера

Академичното развитие на кандидата е неразривно свързано с ИЕМПАМ-БАН. Професионалният ѝ път започва през 1995 г. като специалист-ветеринарен лекар, преминавайки през позициите на научен сътрудник III, II и I степен. От юни 2014 г. до

настоящия момент тя заема академичната длъжност „Доцент“. Общият ѝ трудов стаж по специалността възлиза на над 30 години, което е атестат за натрупан дългогодишен опит.

Преподавателска дейност

Кандидатът притежава солиден опит като хоноруван преподавател в Лесотехническия университет (ЛТУ) – гр. София. В периода 1998–2015 г. тя води учебни занятия към катедра „Инфекциозна патология, технология и контрол на храните от животински произход“ на ФВМ по дисциплините „Паразитология“ и „Болести по дивеча“ (от 2011 г.). Дейността ѝ включва и пряко участие в подготовката на три доклада за самооценка за програмна акредитация на докторската програма по паразитология в ИЕМПАМ-БАН.

АНАЛИЗ НА НАУЧНАТА ПРОДУКЦИЯ

Общи показатели

За настоящия конкурс доц. Панайотова-Пенчева представя 54 научни труда, извън тези, използвани за ОНС „Доктор“ и АД „Доцент“. Научната продукция се характеризира с високо качество и международна видимост: 32 от публикациите са в издания с импакт фактор (IF) или SJR, разпределени по квартали както следва: Q1 – 6 броя, Q2 – 10 броя, Q3 – 8 броя и Q4 – 8 броя. Общият импакт фактор на представените трудове е 22.328, а индивидуалният импакт фактор на кандидата възлиза на забележителните 9.729.

Тематични направления

Изследователската активност на кандидата е фокусирана в пет основни направления:

- Етиология и разпространение на паразитозите;
- Епидемиология;
- Имунитет, патогенеза и патоморфология;
- Контрол на инвазионните заболявания;
- Пчелна патология и продукти (с акцент върху патогените *Varroa destructor*, *Nosema apis* и *Nosema ceranae*).

Качествена оценка на научните публикации

Признание за международния авторитет на доц. Панайотова-Пенчева е ролята ѝ на Гост-редактор на специалното издание „The Long-Standing Problem of Parasitic Diseases in Zoo Animals: Current Challenges and Searching for Solutions“ в престижното списание „Journal of Zoological and Botanical Gardens“ (2025).

Цитируемост и научно влияние

Резултатите от дейността на кандидата са широко отразени в световната литература с над 300 цитирания. От тях 168 са в реферирани и индексирани бази данни (Web of Science и Scopus). Към момента доц. Панайотова-Пенчева притежава h-индекс 8.

НАУЧНИ ПРИНОСИ

Представените приноси са с фундаментално и приложно значение за ветеринарната паразитология:

- **Научно-теоретични приноси:** Установени са нови за страната паразитни видове и нови гостоприемници. Особено значимо е регистрирането на очния нематод *Thelazia callipaeda* при нови диви хищници – самур (*Martes zibellina*) и рис (*Lynx lynx*). Извършени са прецизни морфометрични описания на 22 паразитни вида, включително първи описания на ларвни стадии на редица протостронгилиди.
- **Научно-приложни приноси:** Разработен е оригинален метод за приготвяне на трайни микроскопски препарати от паразити в белодробна тъкан. В областта на пчеларството са предложени ефективни методи за контрол на вароатозата чрез прилагане на тимол и органични киселини (мравчена и оксалова).
- **Методологични приноси:** Приложен е интегративен таксономичен подход за изясняване етиологията на хелминтози при дивите животни, съчетаващ морфологични и молекулярно-биологични методи.

УЧАСТИЕ В НАУЧНИ ПРОЕКТИ И МЕРОПРИЯТИЯ

Кандидатът демонстрира висока проектна активност с общо 17 проекта. В процедурата за „Професор“ тя участва с 8 национални и 4 международни проекта. Ключово е ръководството на два двустранни проекта по линия на ЕБР: със Словакия (2018–2020) на тема паразити по месоядни животни и с Литва (2025–2027) за интегративен таксономичен подход при хелминтози по диви животни. Научните резултати са популяризирани чрез 40 доклада и 25 постера на авторитетни форуми.

РЪКОВОДСТВО НА ДОКТОРАНТИ И МЛАДИ УЧЕНИ

Доц. Панайотова-Пенчева успешно развива научно-преподавателския си капацитет, като е била научен ръководител на Василена Дакова, защитила успешно дисертационен труд през 2020 г.

ОБЩЕСТВЕНО ПРИЗНАНИЕ И ЧЛЕНСТВА

Кандидатът е активен участник в академичния живот като член на Научния съвет на ИЕМПАМ-БАН и Управителния съвет на Българското паразитологично дружество. Експертната ѝ дейност е впечатляваща – 48 рецензии на научни статии и проекти и участие в 12 научни журита.

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА МИНИМАЛНИТЕ НАЦИОНАЛНИ ИЗИСКВАНИЯ

Кандидатът превишава критериите за заемане на длъжността „професор“ в БАН:

Група показатели	Изисквани точки	Фактически точки
Група А (Дисертация)	50	50

Група В (Хабилитационен труд)	100	208
Група Г (Научни публикации)	200	264.5
Група Д (Цитирания)	100	2520
Група Е (Проекти и докторанти)	100	155
ОБЩО	550	3197.5

Следва да се подчертае, че по показателите от Група В представеният хабилитационен труд от 11 публикации сам по себе си надвишава изискванията над два пъти. Показателят от Група Д (Цитирания) на доц. д-р Мариана Панайотова-Пенчева е един от най-впечатляващите в нейната документация, като тя събира общо 2520 точки при минимално изискване от едва 100 точки. Това представлява превишаване на националните критерии над 25 пъти, което е ясен индикатор за изключителната видимост на нейните научни резултати. Общият брой точки е близо шест пъти над нормативния минимум.

КРИТИЧНИ БЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ

Липсват критични бележки към представените материали.

В контекста на бъдещото ѝ развитие препоръчвам на доц. Панайотова-Пенчева да обобщи натрупания богат емпиричен материал в самостоятелен монографичен труд, с който да очертае своите профилирани компетенции, както и да засили ръководството на нови докторанти за осигуряване на приемственост в секцията.

Изградената солидна научна база, многообразието на изследователските проблеми и доказаната методологична зрялост създават отлични предпоставки за бъдеща защита на хабилитационен труд и постигане на научната степен „Доктор на науките“. Подобна стъпка би представлявала логично продължение на нейната научноизследователска траектория и би утвърдила още по-силно нейния принос в научната област.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ И МОТИВИРАНО ПРЕДЛОЖЕНИЕ

Въз основа на представените научни трудове, високата им стойност и безспорните приноси на кандидата, считам доц. д-р Мариана Панайотова-Пенчева за утвърден и ерудиран учен с висок международен авторитет. Тя напълно покрива и значително надхвърля изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на БАН.

Давам своята категорична **ПОЛОЖИТЕЛНА ОЦЕНКА** и предлагам на уважаемото Научно жури да гласува предложение до Научния съвет на ИЕМПАМ–БАН за избор на доц. д-р Мариана Станчева Панайотова-Пенчева за заемане на академичната длъжност „професор“ по научна специалност 04.03.07 „Паразитология и инвазионни болести на животните и човека“.

гр. София, 13.02.2026 г.

Изготвил: доц. д-р Ивелин Владов..

